

ШАБАТ

Божја творевина за нас

Родни Л. Хенри

УДРУЖЕЊЕ ХРИШЋАНА СЕДМОГ ДАНА
2006.

Наслов оригинала:

The Sabbath: God's Creation for Our Benefit by Rodney L. Henry

Copyright: 1996, American Sabbath Tract and Communication Council; P.O.Box 1678; Janesville, WI 53547; USA

Права за ово издање: © 2006. Удружење хришћана седмог дана, ПП 7, 22323 Нови Сланкамен

Одговара: Мирослав Црвенка

Уредник: Драшко Ђеновић

Превод: Драшко Ђеновић

Техничко уређење и корице: Studio GARAGE, Панчево

Штампа: Новитовић доо, Панчево

Тираж: 500

Уколико није другачије назначено сви библијски текстови преузети су из Старог завета у преводу Ђуре Даничића и Новог завета у преводу проф. др Емилијана М. Чарнића.

ISBN 86-85385-02-04

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

279.14-563

279.14-23-27

ХЕНРИ, Родни Л.

Шабат : Божја творевина за нас / Родни Л. Хенри ;
[превод Драшко Ђеновић]. - Нови Сланкамен : Удружење
хришћана седмог дана, 2006 (Панчево : Новитовић) . - 68
стр. ; 21 cm

Превод дела: The Sabbath / Rodney L. Henry.

- Тираж 500.

ISBN: 86-85385-02-04

а) Сабат

COBISS.SR-ID 133173772

Пред вама је друго, незнатно измењено и допуњено издање књиге Родни Хенрија „Шабат: Божја творевина за нас“, која је 2002. године објављена под именом „Субота: Божја творевина за нас“. У међувремену је светло дана угледало и хрватско издање под именом „Шабат: од Бога створен за нашу добробит“.

За разлику од претходног издања, ово издање користи термин шабат као ознаку дана од одмора за седми дан – суботу. Како то због природе српског језика и библијских превода ипак није могуће свуда учинити, у књизи је на појединим местима остала и одредница субота. Ово је учињено због свих оних читалаца који желе ближе да упознају теологију шабата.

Преводилац

УВОД

Бог је створио шабат током стварања целог универзума. За шест дана Бог је створио небо и земљу. Али онда, седмог дана, Бог се одморио. Бог је и благословио седми дан – шабат (суботу) и посветио га.

Шабат није створена само за Јевреје. Исус је рекао: **„Субота је установљена ради човека“** (Марко 2,27). Шабат је предиван дар дат свим људима – читавом човечанству. Дат је ради човековог добра. То је дар времена које је Бог подарио људима како би се у потпуности усредсредили на личну заједницу с Њим.

Након што је током седмице стварања створио шабат, ми не чујемо ништа о шабату у Писму све док деца Израела нису била у пустињи. Бог је слао ману током шест дана, а седми дан – шабат, прогласио је светим.

Убрзо након тога, Бог је својим прстом на каменим плочама записао Десет Божјих заповести. Четврта заповест каже: **„Сећај се дана од одмора (суботе) да га светкујеш“** (2. Мојсијева 20,8). Заповест даље каже да сви требамо тога дана да се одмарамо, јер је то оно што је Бог учинио када је створио небо и земљу.

Исус је дошао на земљу на направи пут како би сви људи дошли у праву заједницу с Богом. Исус је умро на крсту и пролио своју крв да би нам били опроштени греси. Прво вероисповедање хришћанске Цркве гласило је: „Исус је Господ“. Господ Исус је имао

нешто да нам каже и о шабату. Он је рекао: „Субота је установљена ради човека, а не човек ради суботе. Тако је Син човечији господар суботе“ (Марко 2,27.28).

Свето писмо, писана реч Божја, нам каже да је Исусов обичај био да слави Бога на јавном богослужењу у дан шабата – суботом (види Лука 4,16). Постоји неколико поглавља у Делима апостолским где нам је речено да је апостол Павле ишао на богослужење суботом (види Дела 18,4). По питању шабата, ми имамо Божју заповест записану међу Десет заповести, као и примере у Господу Исусу Христу и апостоу Павлу.

Одређивање који дан је Дан од одмора је веома лако. Израел је чувар Божјег тачног времена. Од давања мане у пустињи па до данас, Израел никада није изгубио седмодневни седмични циклус. Иако су се мењали календари, седмични циклус се никада није променио. Седми дан у календару је исти седми дан у седмици као што је установљен приликом стварања. Седми дан може да се различито зове, и има различите датуме, али је увек био и остао седми дан у седмици.

У овом материјалу, испитаћемо све чињенице о овој теми. Моја је молитва да ће ваша срца и мисли бити спремни да чују Божју истину из Божје речи.

Аутор

ШАБАТ И СТВАРАЊЕ

Суштина хришћанства јесте довођење човека у исправан однос с Богом. Заправо, Бог је створио човека да би уживао с њим у заједници пуној љубави.

Бог је створио човека (1. Мојсијева 1,27) а затим и шабат (1. Мојсијева 2,1-4) као посебан период времена у коме Бог може да има човекову потпуну пажњу. Шабат је Божји дар времена за добробит људском роду.

У самом почетку није постојало ништа осим Бога. Из „ничега“ Бог је створио небо и земљу. На почетку Прве књиге Мојсијевој (у 1. поглављу) забележено је да је из Божје изговорене речи настао предиван свет пун живих бића. Међу свим тим лепотама и живим бићима, није било ничега зашта је Бог рекао да воли – све док није створио човека.

Човек је створен на слику Божју, и Бог га је заволео. Ова сличност се зове „на слику Божју“ (1. Мојсијева 1,27). Човек је створен као савршено биће које је било у потпуном складу са остатком Божје савршене творевине. Након што је Бог створио свет, „погледа Бог све што је створио, и гле, добро беше веома“ (1. Мојсијева 1,31).

Иако је стварање неба и земље било завршено шестог дана седмице стварања, постојала је још једна ствар коју је требало створити – шабат или суботу.

„Тако се доврши небо и земља и сва војска њихова. И сврши Бог до седмог дана дела своја, која учини; и почину у седми дан од свих дела својих, која учини; и благослови Бог седми дан, и посвети га, јер у тај дан почину од свих дела својих, која учини“ (1. Мојсијева 2,1-3).

Библија нам не говори шта је човек радио седмога дана стварања, али то је био човеков први дан на земљи. Тога дана, савршени човек је имао савршени однос са савршеним Богом који је држао први шабат на крају седмице стварања. Човекова прва спознаја Бога јесте да Га види као Господара шабата. Првог шабата седмице стварања, Бог се одмарао како би уживао у ономе што је створио и заједници с човеком.

Прича о Божјем стварању шабата коју налазимо у 1. Мојсијевој 2,2.3. говори нам три ствари које је Бог учинио са седмим даном – шабатом. (Иако се реч шабат не појављује у причи о стварању коју налазимо у Првој књизи Мојсијевој, потпуно је јасно да је установљен шабат).

Прво, Бог се одмарао седмог дана (шабат). Свемогући Бог није био уморан од стварања неба и земље, али нам Свето писмо показује да се Бог одморио седмога дана. Држећи шабат светим, Бог је својим одмором показао човеку пример. У овом случају реч „одмор“ значи да је Бог престао са стварањем. Божански одмор није био у облику неактивности. То је био одмор у одвојености од Његове стваралачке активности у протеклих шест дана.

Друго, Бог је благословио седми дан. То значи да је Бог шабату дао посебан квалитативни елемент

благослова. Квалитет благослова какав није био дат ни једном другом дану у седмици, Бог је наменио седмом дану. Запамтите, шабат је једини дан у седмици који је Бог благословио.

Треће, Бог је седми дан – шабат посветио. Посветивши или начинивши седми дан светим, Бог је изјавио и начинио седми дан светим за сва времена.

Међутим, Бог се није једноставно одмарао током првог шабата. „И благослови Бог седми дан, и посвети га...” (1. Мојсијева 2,3). Ово је Божје коначно дело током седмице стварања. Одвојио је последњи дан (седми дан) седмице стварања и одвојио га као посебан дан. Бог је начинио седми дан – шабат – посебним даном, благословивши га и одвојивши га од осталих шест дана.

Шабат је део стваралачког реда и има корене у тој чињеници. У почетку, Бог је створио небо, земљу, човека и седми дан.

Седми дан – шабат, је био једини дан седмице стварања који је имао човека као сведока. Божји одмор током седмог дана је био Његов први пример човеку који нам је дао у нади да ће људи касније следити Његов пример.

Питања за проучавање

1. Упоредите стварање ствари и живих бића (1. Мојсијева 1,1-25) са стварањем човека, као човека и жене [човечице] (1. Мојсијева 1,26-30. и 2,4-7) и стварање шабата (1. Мојсијева 2,2.3).

2. 1. Мојсијева 2,2. каже да се Бог одмарао седмог дана. Објасните како се и зашто Бог одмарао током првог седмог дана?

3. Да ли је Бог требао да одржи свет седмог дана како би се одржао? Да ли би то био „рад“?

4. Одмор је активност која се разликује од активности или рада током осталих шест дана. Зато Божји одмор дефинишемо као разлику од Његовог дела стварања. Он је починуо седмог дана, тако што је престао са активностима (радом) из шест дана стварања. Како ми требамо да се одмарамо седмог дана у светлу разумевања Божјег првог шабатног одмора? Да ли шабатни „одмор“ делимично зависи и од тога шта радимо током осталих шест дана?

5. Шта значи изјава да је Бог „благословио седми дан“ и да га је „посветио“?

6. Како бисте одговорили некоме ко тврди да можемо да светкујемо било који дан, уколико је то неки одређени дан?

ШАБАТ И МАНА

Након што је створио свет, човека и шабат, човекова побуна је прекинула дотадашњи однос који је имао с Богом. Као резултат тога, Бог је изгнао човека и жену (Адама и Еву) из Едемског врта.

Од пада човека у грех, па све до Мојсијевог времена, Библија не спомиње ни један једини пут шабат. Међутим, Бог није заборавио на шабат, већ је чекао да Његов народ буде спреман да га прихвати.

Бог је извео Децу Израела из Египатског ропства у пустињу. Тамо је желео да их научи начелу држања шабата. Желео је да научи ове тврдоглаве људе начелима држања седмог дана преко њихових стомака.

Он је искористио ману као практичну лекцију која ће припремити Децу Израела да приме четврту заповест. Мана је била лекција вере коју су требали да науче о држању Његовог дана.

Бог је дао упутство у погледу прикупљања мане суботом. Упутства су била прецизна и захтевала су веру слушаоца. Мана је била упутство у вери и држању Дана од одмора.

„Ау шести дан накупише хлеба (мане – у оригиналу) двојином, по два гомора на свакога; и дођоше све старешине од збора, и јавише Мојсију. А он им рече: ово каза Господ: сутра је субота, одмор свет Господу; што ћете пећи, пеците, и што ћете кувати, кувајте данас; а што претече, оставите и чувајте за сутра“ (2. Мојсијева 16,22.23).

Постоје три дела Божјих упутстава о вери и држању шабата.

Прво, Бог каже људима да се одморе у седми дан – суботу. Овај одмор је осмишљен да овај дан учини различитим од осталих шест радних дана.

Друго, Бог поново изјављује да је шабат свет. Седми дан је посвећено време.

Треће, Бог каже да је шабат „одмор свет Господу“. Шабат је створен да Бог буде центар тог одмора. Он захтева да се окренемо од послова, обавеза и рада овога света и да се окренемо Створитељу света.

Сврха установљења седмог дана тј. дана од одмора са Децом Израела у пустињи јесте да их припреми да приме Десет Божјих заповести. Почевши с држањем шабата, Израелци у пустињи су разумели четврту заповест, „Сећај се дана од одмора да га светкујеш“.

Питања за проучавање.

1. Лако је критиковати Децу Израела. Замислите њихов страх када су се нашли усред пустиње са стотинама хиљада људи, док су размишљали како ће да прибаве довољно хране и воду. Како су се људи односили према проблему хране у пустињи? Како се ми понашамо када искусимо страх?

2. Божје решење за проблем хране је била мана одн. хлеб који је долазио с неба. Каква упутства је Бог дао онима који су сакупљали тај небески хлеб? (2. Мојсијева 16,4.5)?

3. Деца Израела су гунђала против Мојсија и Арона (2. Мојсијева 16,2). Међутим, против кога су заправо они на тај начин гунђали (2. Мојсијева 16,6-8)? Да ли још увек важи правило да када гунђамо против изабраних Божјих вођа, ми заправо гунђамо против самога Бога?

4. Како је Бог одржао своје обећање да ће их хранити (2. Мојсијева 16,13.14)?

5. Опиши како су Деца Израела одговорила на небески хлеб, у складу с извештајем записаним у 2. Мојсијевој 16,5? (Реч „мана“ долази из арамејске речи man-hu што значи „шта је то“?)

6. Каква су била тачна упутства у погледу сакупљања мане?

7. Шта се десило с онима који нису били послушни?

8. Постоје три питања на која требамо да одговоримо када је у питању шабат и мана.

а) Шта је био „посао“ Израелаца током осталих шест дана?

б) Шта је био „одмор“ или забрана (рада) током седмог дана – шабата? (Запазите да реч „одмор“ означава прекид активности које обављамо током осталих шест дана).

в) Како је шабат описан у овом тексту?

9. Изгледа да их је Бог поучавњем принципима држања шабата припремао да приме четврту Божју заповест. Речено им је да је то одмор или шабат Господњи. Овде наилазимо на двоструки аспект шабата: напуштања наших активности које обављамо током шест радних дана (посла) и окретање према Богу. На које начине можемо да наш седми дан учинимо „одмором Господњим“?

ШАБАТ И ДЕСЕТ БОЖЈИХ ЗАПОВЕСТИ

Бог је извео Децу Израела из египатског ропства. Међутим, они су били људи који нису познавали Бога. Иако су били очевици многих Божјих чуда док их је Бог изводио из Египта, они нису познавали Божји карактер.

Међутим, Бог је чезнуо да га Његов народ упозна онаквим какав Он заправо јесте. Због тога је открио свој карактер у Десет Божјих заповести. Ових Десет заповести је Бог дао како за Децу Израела, тако и за читав људски род.

Божји Закон показује људима каквом Богу служе, откривајући им жеље Божјег срца. Он жели да Његова деца воле само Њега, да славе само Њега, да не узимају узалуд име Његово и да држе дан од одмора светим (2. Мојсијева 20,3-11). Друге Божје жеље су да људи међусобно живе у складу једни с другима а не да се убијају, чине прељубе, краду, лажно сведоче или желе туђе (2. Мојсијева 20,12-17).

Бог, који је у љубави људском роду дао Закон, показује му и пут за здрав духовни живот. Доктори преписују лек који ће, ако га користимо у складу с упутством, донети здравље телу. Бог је желео да Његов Закон буде рецепт за наше духовно здравље – рецепт потписан прстом Великог лекара, самога Бога. Бог га је замислио тако да је неопходно имати веру у онога ко га је написао.

Рецепт за духовно здравље, који називамо још и Десет Божјих заповести, дат нам је у целини са свим његовим деловима. Иако је један његов део посвећен шабату, већина хришћана је покушала да га „поправи“ својим изменама.

Шабат има темељ у Стварању

Четврта заповест има свој темељ у стварању и успостављању шабата. Разлог због кога нам је Бог заповедио да држимо шабат светим јесте да га је Он лично држао светом током стварања. Бог је благословио седми дан и начинио га светим дајући пример људском роду да се треба одморити у тај дан.

„Сећај се дана од одмора (суботу) да га светкујеш. Шест дана ради, и свршуј све послове своје. А седми је дан одмор Господу Богу твојему; тада немој радити ниједнога посла, ни ти, ни син твој, ни кћи твоја, ни слуга твој, ни слушкиња твоја, ни живинче твоје, ни странац који је међу вратима твојим. Јер је за шест дана створио Господ небо и земљу, море и што је год у њима; а у седми дан почину; зато је благословио Господ дан од одмора и посветио га“ (2. Мојсијева 20,8-11).

Божје упутство по питању шабата је тачно одређено. Бог је рекао да се људи требају одморити и сете – не једнога дана у седмици, већ тачно одређеног дана у седмици – седмог дана. Он је рекао „А седми је дан одмор Господу Богу твојему“ (2. Мојсијева 20,10). Седми дан – шабат припада Богу. Појединац може да

ради шта му је год драго у први дан седмице, у недељу, али седми дан је шабат и то је Дан Господњи у складу с 2. Мојсијевом 20,10.

Многи хришћани данас праве разлику између онога што они зову „јеврејског шабата“ (субота) и „хришћанског шабата“ (недеља). Али према Писму, шабат не припада ни Јеврејима ни хришћанима. Он припада једино Богу. „А седми је дан одмор Господу Богу твојему“ (2. Мојсијева 20,10).

Шабат је створен за цело човечанство

Бог није створио шабат само за Јевреје. Он је шабат створио за читав људски род, за цело човечанство.

Исус је рекао: „Субота је установљена ради човека“ (Марко 2,27). Шабат је створен када је Бог благословио и посветио тај дан, одмарајући се последњег дана седмице стварања. „И благослови Бог седми дан, и посвети га, јер у тај дан почину од свих дела својих, која учини“ (1. Мојсијева 2,3).

У 2. Мојсијевој 20,11. видимо да је темељ четврте заповести у Божјем делу стварања „у почетку“. Шабат није заснован само на Божјем односу с Јеврејима. Он је заснован на Његовом односу са свим створењем.

Постоје четири ствари у погледу четврте заповести

Прво. Бог нам је заповедио да се сећамо шабата. Бог не позива Његов народ на нешто ново. Он га позива да наставе с оним што су већ чинили, да држе шабат светим (1. Мојсијева 2,1-3. и 2. Мојсијева 16,23).

Друго. Бог нам је заповедио да држимо шабат светим. Требамо га држити светим јер га је Бог таквим створио (1. Мојсијева 2,3). Пошто је шабат посвећено време, и ми га требамо начинити посебним даном тако што ћемо оставити наше свакодневне послове и усредсредити се на наш однос с Богом.

Треће. Бог нам је заповедио да се одмарамо у дан шабата. Он је одвојен као посвећен и посебан дан када не требамо да радимо. Осталих шест дана у седмици су одређени за рад.

Четврто. „Одмор (шабат) Господњи“ је дан посвећен Њему. Бог није благословио све дане у седмици и с тога му нису сви дани посвећени. Он је посветио и благословио само седми дан – шабат. Осталих шест дана смо закупањени и ометени стварима овога света. Зато је Бог одвојио и посветио седми дан као посебан дан за одмор и заједницу с Њим.

Ова четврта заповест о држању шабата тј. дана од одмора светим је заповест која је створена са разлогом. Зашто требамо да држимо шабат светим даном? Четврта заповест нам сама даје одговор на то питање:

„Јер је за шест дана створио Господ небо и земљу, море и што је год у њима; а у седми дан почину; зато је благословио Господ дан од одмора и посветио га“ (2. Мојсијева 20,11).

Људи требају да држе седми дан светим и одморе се тога дана, јер је Бог тако чинио. Шабат је свет јер га је Бог посветио приликом стварања. Људски род треба да се одмори тога дана јер нам је Бог дао лични пример када је починуо од дела стварања на крају седмице стварања.

Можемо ли да држамо било који дан светим и одморимо се, а да још увек буде држање четврте заповести? Свето писмо каже да постоји само један једини дан у седмици који је Господ посветио. Једини дан свет Господу јесте онај дан који је Он посветио, с то је седми дан – шабат.

Бог је својим прстом записао Десет заповести као рецепт за духовно здравље. Четврта заповест је део тог Закона.

Из ове заповести видимо да је пажња усмерена на Бога. Речено нам је: „А седми је дан одмор Господу Богу твојему“ (2. Мојсијева 20,10). Шабат припада Богу јер га је Он створио. У 11. стиху видимо да је седми дан време када требамо да се сетимо Бога као Створитеља и Његових дела.

Четврта заповест је такође позив да се одморимо од послова овога света. Чак и ова забрана рада нашу пажњу упућује на Бога. Позвани смо да станемо са нашим послом како бисмо Богу посветили нашу потпуну пажњу.

Питања за проучавање

1. Шта нам речи из 2. Мојсијеве 20,2. говоре о односу између Бога и Израела? Шта нам овај стих говори о томе шта је Бог учинио за Израел?
2. Заповест коју налазимо у 2. Мојсијевој 20,8. каже: „Сећај се дана од одмора...“ Сећање је чин враћања нечега у наше мисли што је прошло или је заборављено. Размислите о томе шта су они већ знали о шабату и чега су требали да се подсете?
3. Стих се наставља говорећи нам како требамо да се сећамо седмог дана – шабата. „Сећај се дана од одмора да га светкујеш.“ Да ли сте приметили да ми не требамо да начинимо шабат светим јер га је Бог већ посветио. Нама је речено да је држмо светим. Реч „свет“ или „посвећен“ подразумева да је нешто „одвојено“. Од чега је шабат одвојен? За кога је одвојен?
4. 2. Мојсијева 20,9.10. нам каже да се сећамо да држимо шабат светим. Шта нам је заповеђено да радимо, а шта да не чинимо?
5. Морам такође да се сетимо да је „седми је дан одмор Господу Богу твојему.“ Шта мислите како шабат може да буде „одмор Господу“?
6. Стих 10. је прецизан и каже нам који дан је дан од одмора. Како бисте одговорили некоме ко вам каже да ова заповест значи да требамо да држимо један дан у седмици светим, а не обавезно седми дан у седмици?

7. „Ни странац који је међу вратима твојим“ може да значи било особу у нашем граду, било особу у нашем дому. То данас можда може да значи да сви, па и особе под нашим утицајем и нашом одговорношћу требају да држе шабат. Ко је „странац међу вратима твојим“? Како можете да му помогнете да држи шабат светим?

8. Прва реченица 11. стиха нам објашњава зашто требамо да држимо шабат светим. Који је то разлог?

9. Израз „јер је“ уводи нас у закључак о заповести о Дану од одмора. „Зато је благословио Господ дан од одмора и посветио га.“ Нама је заповеђено да држимо шабат светом јер је Бог посветио дан од одмора. Размислите како на основу четврте заповести можемо да држимо шабат светим?

ИСУС, ЗАКОН И ШАБАТ

Камене плоче на којима је Бог својим прстом записао Десет Божјих заповести више не постоје. Међутим, Божја жеља за оне који су у заједници са Њим је и даље на снази и никада се није променила. Жеља Божјег срца се није променила јер одсликава Његову природу, а она се не мења.

Божји закон је Божја жеља за цело човечанство. Заправо, Бог толико настоји да сва Његова деца упознају Његов Закон да га је записао на срцу сваког верника (Види Јеремија 31,33; Римљанима 2,15; и Јеврејима 10,16).

Да ли је четврта заповест записана у срцима оних који држе недељу као што је записана у срцима оних који држе шабат? Мој одговор је – да! Ако пажљиво посматрамо, можемо да видимо да они практикују искривљене принципе шабата који произилазе из Закона записаног у њиховим срцима. Њихово богослужење следи седмодневни циклус са посебним нагласком на одређени дан у седмици – на први дан седмице – недељу. Многи чак поштују имитацију шабатног одмора који је Бог записао у њиховим срцима.

Изопачена традиција шабата је производ вековне традиције коју је готово немогуће прекинути. Заправо, прекинути традицију би било немогуће када не би било чињенице да је Син човечији господар Суботе (Марко 2,28).

Исус и Закон

Исус није дошао на земљу да промени Закон. Он је дошао да покаже право место Закона. Исус је дошао да би човека довео у исправан однос са Оцем преко жртве коју је поднео за нас на крсту. Он је дошао да покаже да је право место Закона у контексту љубави према Богу и ближњима (Матеј 22,40). Љубав не одваја од Закона, јер је она темељ Закона. Исус је рекао: „Не мислите да сам дошао да разрешим закон и пророке; нисам дошао да разрешим него да испуним. Јер заиста вам кажем, док не прође небо и земља, неће ни једна иота или једна цртица од закона нестати, док се све не збуде” (Матеј 5,17.18).

Али Јевреји који су живели у Исусово време нису правилно разумели место Закона. Фарисеји су били они који су највише изопачили улогу Закона. Фарисеји су од Закона начинили нешто што се треба држати да би се „купило” спасење. Они су веровали да могу зарадити спасење држањем Закона.

Христос је дошао и са срџбом је одговорио на такав став. Спасење долази само благодаћу кроз веру, а не држањем Закона. Проблем није био са Законом, већ с фарисејима.

Десет заповести су израз природе и воље Божје која је непромењлива. Исус Христос није дошао да промени чак ни једно једино слово моралног закона.

Неки хришћани тврде да је Христос променио дан од одмора са седмог дана у седмици на први. То би захтевало промену Закона. Морални Закон каже седми је дан одмор, а не први дан у седмици. Библија нам нигде не каже да је дошло до промене дана од одмора са седмог на први дан у седмици.

Исус и шабат

Шабат је била заповест коју су фарисеји највише изопачили. С тога није ни чудо да је Исус имао највише сукоба са фарисејима управо око држања шабата. Расправа по питање шабата се никада није завршила. Да ли је то само дан слављења или Бог још увек жели да цело човечанство држи шабат? За Исуса је питање било на који начин треба држати шабат.

Најмоћнија изјава у погледу Христове покорности шабату налазимо у Марку 2,27.28. где су записане Исусове речи: „И рече им: субота је установљена ради човека, а не човек ради суботе. Тако је Син човечји господар суботе“. Средишња тачка Исусове изјаве је да је Он, господар суботе. То значи да Исус има власт над свим околностима везаним за шабат.

Хришћани треба да схвате да Исус Христос може да обезбеди услове да се шабат као седми дан држи светим. Бог жели да седмог дана има неподељену пажњу појединца, а Он ће као Господ обезбедити услове за то.

Извештај о стварању коју смо читали у 1. Мојсијевој нам даје порекло светковања шабата, али нам не даје и разлог зашто га је Бог створио. Било како било, сврха овога нам је дата у чињеници да је шабат створен одмах након стварања човека. Вероватно је Бог створио шабат док му је човек још био у мислима.

Чињеница да је шабат створен ради човека је тврдња коју је Исус Христос, Створитељ шабата сасвим јасно изрекао. Субота је установљена ради човека, а не човек ради суботе (Марко 2,27). Ове речи је Исус упутио фарисејима који су оптуживали Њега и

Његове ученике да крше фарисејске прописе у погледу држања шабата. Постоје три ствари које можемо да научимо из ове реченице коју је изрекао наш Господ, Исус Христос.

Прво. Шабат је установљен. То нас јасно подсећа на Прву књигу Мојсијеву 2. поглавље, где нам је показано да је шабат део савршеног стваралачког реда. Он постоји од самог почетка као завршни део Божјег стварања. Овај податак о установљењу седмог дана као посебног дана нас подсећа да је шабат установио Бог, а не фарисеји.

Друго. Субота је створена ради човека... Одмах након стварања човека, Бог је установио шабат (види 1. Мојсијеву 1. и 2. поглавље). Исус, Створитељ шабата, каже да је она створена ради читавог човечанства.

Шабат нема свој извор у Закону. Он потиче од стварања. Он није само Јеврејски дан од одмора, јер је субота установљена ради човека, а не само за Јевреје. Када је у почетку створена није било Јевреја. Ово је Исусова јасна порука у новозаветном тексту.

Приликом стварања, човек је био у савршеној хармонији са Богом и са универзумом. Део те хармоније савршеног створења је и шабат, који је лично Бог благословио и посветио (1. Мојсијева 2,3). Бог је тако створио човека да му је одмор потребан. Због тога је Бог установио шабат како би испунио ту потребу. Субота је установљена ради човека.

Треће. Субота је установљена ради човека, а не човек ради суботе. У Исусово време, фарисеји су изгубили право значење дана од одмора. Бог је створио шабат ради човека, а фарисеји су му променили значење. За њих, она је била важнији од човека, и веровали су да је

Бог створио човека ради држања шабата.

Шабат је створен ради човека. Исусов живот, смрт и служба нису променили првобитно значење и сврху шабата. Али Исус је напао фарисеје јер су изврнули и променили првобитно значење и сврху Божјег светог дана.

Питања за проучавање

1. Где су два „места“ на којима је Закон данас записан?
2. Постоје хришћани који верују да су Десет Божјих заповести испуњене Христовом смрћу на крсту. Они кажу да се Закон испунио са Христом. Шта нам Матеј 5,17. каже о Исусовом односу према Закону?
3. Шта се мора десити пре него што се створи могућност за промену Закона?
4. Шта одговарате онима који кажу да је шабат промењен са седмог (суботе) на први дан седмице (недељу)?
5. Каква је кривица верника који прекрше једну, па и најмању Заповест? Да ли се то односи и на оне који не држе седми дан светим?
6. У Марку 2,27. је записано: Субота је установљена... То нас јасно враћа на 1. Мојсијеву 2,1-3. Шабат има своје порекло у стварању. Та чињеница је споменута и у четвртој заповести и у Исусовим речима. За кога је начињен шабат? Како се ово односи на тврдње да је шабат само за Јевреје?
7. Шта значи да људи нису начињени суботе ради, већ је субота начињена ради човека?
8. На који начин Исус Христос може да покаже своје господство (свој ауторитет) над држањем шабата – дана од одмора светим за свакога од нас данас?

ШАБАТ И НОВИ ЗАВЕТ

Да ли је довољно сећати се једног дана седмице и држати га светим? Наш задатак није да судимо као да смо ми Бог. Међутим, погледајмо шта о томе каже Писмо, и посебно Десет Заповести.

Било који или седми дан?

А седми је дан одмор Господу Богу твојему (2. Мојсијева 20,10). У четвртој заповести Бог је дао посебно упутство о томе који дан у седмици је шабат.

Веома је једноставно знати који дан у недељи је седми дан. Прошло је неколико хиљада година од стварања и како је Бог својим прстом записао Десет заповести на Синајској Гори. За све то време седмични циклус се никада није променио. Довољно је да погледамо црквени календар. Недеља је први дан у седмици а субота седми.

Други начин на који можемо да откријемо који дан је седми дан јесте да погледамо Божји „сат“ или „календар“. Израел је Божји чувар времена. Пре него што је Бог дао Заповести на Гори Синајској, Он је установио седмични циклус Деци Израела дајући им ману шест дана али не и седмог дана. Овде је Он опет установио, за сва времена, седмодневни седмични циклус. Бог је заувек успоставио овај циклус ставивши

седмодневни седмични циклус у Његов Закон, у Десет Заповести.

Четрдесет година Деца Израела су учила ову лекцију о дану од одмора преко својих стомака, Божјим даром мане. То је шабатни циклус који Израелски народ није никада изгубио. Мада је календар био мењан, седмични циклус од седам дана никада није промењен. Када је Израелска нација била расута по читавом свету, Божји сат је такође био послат по читавом свету, тако да човек зна Божји седмични шабат. Да сазнамо који дан у седмици је седми дан довољно је само да погледамо у Јевреје који живе око нас. То није тешко јер готово да нема народа међу којима не живе Јевреји. Као што је Израел Божји сат за пророчанства, тако је и Божји показивач времена да знамо који дан у седмици је шабат који је Бог установио приликом стварања.

Поред коришћења Израела да бисмо сазнали који дан је седми дан, погледајмо већину хришћанских цркава. Већина хришћанских цркава прославља Христово васкрсење на Васкршњу недељу, првог дана у седмици. Стога је логично да је шабат седми дан у седмици. Не можете имати недељу као први дан у седмици на дан Васкрса, и потом недељу као седми дан у седмици као дан одмора.

Исус Христос је држао шабат

У сваком подручју живота, ми гледамо на Христа као савршени пример. Верујемо у крштење зато што су нам Исус и апостоли дали пример, и зато што је то наложио сам Бог. Исто је тако и са шабатом. Имамо

пример у Исусу Христу и апостолима, и у четвртој заповести коју је Бог записао на каменим плочама и у нашим срцима. И поред свега тога, већина хришћана се одлучила да следи људску традицију.

И дође (Исус) у Назарет, где је одрастао, па уђе у суботњи дан у синагогу – по свом обичају, те уста да чита (Лука 4,16). Божја Реч нам каже да је Исус светковао шабат. Син Божји је благословио и посветио шабат приликом стварања тиме што је починуо. Одмор је био први пример Адаму и Еви који су добили у Едемском врту. Када је Божји Син дошао у телу, он нам је опет дао пример за држање шабата.

Лука и шабат

Еванђеље по Луки је писано за незнабошце (Теофилу) после 60. године наше ере. Значи много година након смрти и васкрсења Исуса Христа. У Луки 23,56. читамо да се жене „... вратише и спремише мирисе и миро. У суботу осташе у миру – по закону“.

Неко ће можда рећи да женама једноставно Исус није рекао да је шабат укинут. Међутим запамтите, Лука ово пише неколико деценија након Христовог васкрсења. Он ни на који начин није описао да су жене четврту заповест држале као нешто што је „било“ или нешто „јеврејско“ или „прошло“. Лука једноставно описује њихово држање шабата као по закону. Лука је очито веровао да је светковање шабата још увек Божја заповест.

Књига Дела апостолска, коју је такође написао еванђелист Лука, је историја ране Цркве одмах након

васкрсења Исуса Христа. Нигде није споменуто промена шабата са седмог на први дан у седмици. Заправо, кроз читава Дела апостолска седми дан се назива шабат или субота. Ако је први дан седмице добио име Дан Господњи, зашто се титула „Дан Господњи“ не спомиње у најранијој историји хришћанске Цркве?

Павле је држао шабат

Када је апостол Павле био у Коринту, он је ишао у синагогу сваке суботе. Ово је чинио упркос чињеници да је покушао да досегне како Јевреје тако и Грке. А сваке суботе расправљао је у синагоги и убеђивао Јудеје и Грке (Дела 18,4). Имамо јасан Христов и Павлов пример.

Закон се испунио у верницима

Христова смрт на крсту донела је испуњење великог дела старозаветних пророштва, целог церемонијалног закона жртава, чистим и нечистим. То значи да је Он испунио те ствари. На пример, у Старом завету, Божји народ је приносио животиње као жртве за опроштење греха. Христос је постао коначна и потпуна жртва за грехе, тако да више није потребно да се приносе животиње у ту сврху. Жртвени закон је испуњен са Христовом смрћу на крсту.

Исус је рекао: Не мислим да сам дошао да разрешим закон и пророке; нисам дошао да разрешим него да испуним (Матеј 5,17). Однос између Христа и Закона се описује речју „испунити“. Исус је дошао да испуни

Закон. Како је Христос испунио и како испуњава закон је од битног значаја јер је Закон у верницима. Речи које налазимо у Римљанима 8,3.4. нам говоре о испуњењу Закона у животима верника:

„Јер што закон није могао, зато што је због тела био слаб, учинио је Бог на тај начин што је послао свог Сина у обличју сличном грешном телу, и за грех и осудио грех у телу, да би се праведност, коју закон захтева, испунила на нама – који не живимо по телу него по духу“.

Захтеви Десет заповести нису испуњени у Христу. Библија каже да ће Закон бити испуњен на нама (Рим. 8,4). Исус је рекао да је Он дошао да испуни Закон (Матеј 5,17). Павле је много прецизнији о испуњењу Закона када каже да ће Закон бити испуњен у животу сваког верника који зависи о сили Духа Светога.

У Римљанима 7,12. Павле каже: Закон је сам по себи свет, и заповест је света, и праведна, и добра. У 14. стиху, он наставља речима: Знамо, наиме, да је закон духован... Али у Римљанима 8,3. каже да је Закон слаб. Та се слабост Закона огледа у ономе што је Павле називао „тело“.

Слабост Закона лежи у човековој грешној природи и недостатку снаге да држи Закон. Проблем и слабост Закона није у самом Закону – који је свет, праведан, добар и духован. Проблем са Законом лежи у човеку.

Ово би било савршено место да се каже да ће се слабост Закона решити укидањем моралног закона. Међутим Павле то не каже. Укидањем Закона, не би било греха, јер је грех безакоње. Али Павле подупире Закон и каже да оно што Закон није могао да уради,

Христос може. Морални закон је важећи и Христос је умро да би одржао његов интегритет и платио цену човековог престапа Закона.

Проблем и слабост Закона лежи у томе што он није могао и не може да обезбеди снагу верницима за послушност. Овај проблем је решен Христовом смрћу и силаском Духа Светога. Речи записане у Римљанима 8,4. кажу да је Дух Свети тај који даје снагу верницима да се придржавају Закона. Христовом смрћу на крсту и снагом Духа Светога „се праведност“ коју закон захтева, испунила на нама – који не живимо по телу него по духу.

Авион који се налази на почетку писте је под законом гравитације. Сила гравитације га држи на земљи. Али када мотор обезбеди потребну снагу да покрене авион низ писту, при одређеној брзини, закон гравитације је надвладан и авион полеће. Док као путник из авиона гледате доле на земљу с неколико хиљада метара, тешко да ћете поверовати у постојање гравитације. Али ако ослаби снага мотора, брзо ћете постати свесни утицаја гравитације!

Као верници, ми смо подложни Божјем Закону, као што је авион подложен закону гравитације. С одређеном снагом, авион може да лети. Ми смо добили силу Духа Светога да испунимо Закон. Закон под силом Духа Светога је закон Духа живота (2. стих). Закон без силе Духа Светога је закон греха и смрти (2. стих). Као што је авиону потребна сила да полети и победи закон гравитације, тако и ми морамо имати силу Духа Светога да би се праведност, коју закон захтева, испунила на нама (Римљанима 8,4).

Испуњење Закона није само нека испразна идеја или празна прича. Испуњење Закона је у животу верника, и оно се показује придржавањем свих Десет Заповести, укључујући и четврту заповест која се тиче држања шабата. Снага за њихово држање долази нам само ако не живимо по телу него по духу (Римљанима 8,4), поуздајући се у Њега да ће нам дати победу над грехом. Морални закон мора да важи како би се његови праведни захтеви наставили сретати у животима Божје деце.

Десет заповести и Закон љубави

Све до краја Исусове службе, Он је долазио у сукоб по питању Закона. Јеврејске вође су биле иритиране Исусовим поступцима и покушали су да Га провере постављајући Му замке. Матеј 22,34-40. и Марко 12,28-34. бележе Исусов разговор са учитељима Закона, фарисејима.

Учитељу, која је највећа заповест у закону? А он му рече: „Љуби Господа Бога свога свим срцем својим и свом душом својом и свом мишљу својом“. Ово је највећа и прва заповест. А друга је као и ова: „Љуби ближњега свога као самога себе“. О овим двама заповестима виси сав закон и пророци (Матеј 22,36-40).

Исус је јасно рекао да су ове две заповести о љубави највеће заповести. Он није рекао да закон љубави укида све остале заповести. Исус иде чак и даље рекавши да на овим двама заповестима „висе“ све друге и зависи остатак Закона. Волети Бога и друге људе јесте срж Десет заповести.

Неки су мишљења да су Десет заповести дате Израелу, и да се оне не односе на хришћане данас. Они кажу да је једини Закон који се данас примењује закон љубави. Али Закон љубави је дат Израелу исто као и Десет заповести. Обе ове заповести долазе из Старога завета, из 5. Мојсијеве 6,5. и 4. Мојсијеве 19,18. У еванђељу по Марку 12,29. Исус у уводу о закону каже Слушај, Израилу. Иако је закон љубави дат Израелу, он се још увек примењује и на вернике данас, као и Десет заповести.

Јаков 2,8-11. нам такође помаже да разумемо да закон љубави не поништава Десет заповести.

Ако пак извршите царски закон по Писму: „Љуби ближњег свог као самога себе“, добро чините. Ако гледате ко је ко, чините грех и закон вас изобличава као преступнике. Јер ко сав закон држи, а погрешно је у једном, крив је за све. Јер онај који је рекао „Не чини прељубе“, рекао је и: „Не убиј“. Ако не чиниш прељубе, а убијаш, постао си преступник закона.

Јаков назива закон љубави царски закон. Он нам каже да указивање предности појединим људима или одвајајући људе јесте кршење закона љубави и таква особа постаје преступник закона. Он затим наставља да говори о Закону у општем смислу. Јаков каже да држање „целог“ Закона и преступ „једне тачке“ особу чини кривом за кршење целог Закона. Јаков више не говори само о закону љубави. Он мисли и на десет заповести. Ми то знамо јер пример који Јаков користи показује да кршење једне од Десет заповести чини особу преступником закона. И прељуба и убиство су

наводи из Десет заповести. Кршење једне заповести је кршење свих, с обзиром да оне одсликавају вољу Божју, Законодавца.

Апостол Павле у Ефесцима 6,1-3. такође наводи Десет заповести „Поштуј оца свога и мајку“, то је прва заповест са обећањем, „да ти буде добро и да дуго живиш на земљи“. Јасно је да Јаков и Павле не верују да су Десет заповести укинуте јер наводе стихове из Закона.

Шабат и Друхи Христов долазак

Ако је Субота промењена, зашто ће Исус био заокупљен шабатом и онима који су држали шабат пре свог Другог доласка? У Матеју 24, Исус даје неке знаке свог Другог доласка. У Матеју 24,6. и надаље, речено нам је да очекујемо ратове, поплаве, земљотресе, потресе, отпад, лажне пророке и кршење закона. У Матеју 24,15-21. прогонство ће бити тако велико да ће многи напуштати своје домове.

Затим у Матеју 24,20. Исус каже: „Молите се да бежање ваше не буде у зиму или суботу“. Савремене цркве које држе недељу као дан од одмора треба да обавесте Исуса да се не брине више око прогона суботом у последње дане, јер су је они променили у недељу, дан Његовог васкрсења. Или то, или цркве које држе недељу треба да схвате да Исус очекује да Његов народ, у последње дане, буде забринут да њихово бежање не буде у суботу – дан од одмора или шабат.

Исус жели да шабат постоји док Он поново не дође.

Питања за проучавање

1. Како ми данас знамо који је дан у седмици седми дан?
2. Шта нам Лука 4,16. и Дела 18,4. говоре о Исусовом и Павловом обичају у погледу шабата?
3. Какав је значај Луке 23,56. по питању држања шабата?
4. Шта је „проблем“ са Божјим законом?
5. Каква је разлика између закона Духа живог и закона греха и смрти (Римљанима 8,2)?
6. Где ће данас Закон бити испуњен? Како ће данас Закон бити испуњен?
7. Како бисте одговорили некоме ко вам каже да је „закон љубави“ укинуо Десет заповести?
8. Како Матеј 24,20. показује важност шабата?

ПРВИ ДАН (НЕДЕЉА) У НОВОМ ЗАВЕТУ

Већина хришћана верује да је шабат само за Јевреје. Они верују да се шабат не односи на данашње хришћане.

Аргументи за светковање првог дана

Већина хришћана верује да је Христос променио дан од одмора са седмог дана на први дан седмице, и сада се зове „Дан Господњи“. Они кажу да се овај дан променио са седмог на први дан у седмици како би хришћани прослављали дан Христовог васкрсења који је први дан седмице.

Њихови аргументи затим настављају Христовим приказивањем ученицима у први дан седмице (Јован 20,19). По њима, ово је почетак промене јеврејског шабата у Дан Господњи.

Следећи доказ је чињеница да је апостол Павле држао Дан Господњи проповедајући и ломећи хлеб у први дан седмице у Троади (Дела 20,7). И коначно, они доказују да је апостол Павле „наложио“ слављење првог дана у седмици – недеље у 1. Коринћанима 16,1-3.

Библијски одговор на ове аргументе

- Шабат је за Јевреје.

Према Библији, субота је установљена ради човека (Марко 2,27а). Приликом стварања није било ни Јевреја ни незнабожаца, или било какве расе. Постојали су само мушкарац и жена.

Шестог дана стварања, Бог је начинио човека према свом обличју. Седмог дана стварања, Бог је благословио седми дан и посветио га. Шабат је начињен ради целог човечанства, а не само за Јевреје.

- Исус је променио шабат у Дан Господњи како би био слављен првог дана у седмици.

Не постоји ни један стих у Библији где је Исус изјавио да је Он променио шабат. У ствари, промена шабата би захтевало и промену четврте од Десет Божјих заповести. Исус је рекао да Он није дошао да промени чак ни иоту (најмање слово) Закона (Матеј 5,17.18).

- Први дан седмице је Дан Господњи јер тога дана ми прослављамо Његово васкрсење.

Реч „васкрсење“ се у Новом завету појављује четрдесет пута. Обично се реч користи у контексту Христовог васкрсења из мртвих. У осталим случајевима се односи на наше васкрсење из мртвих. Васкрсење је библијска наука и с тога ми верујемо у њу.

Међутим, нигде у Писму не пише да требамо да прослављамо Његово васкрсење. Не постоји ни једно место у Библији које каже да је Закон Божји промењен зарад прослављања Христовог васкрсења.

Ми прослављамо Христово васкрсење из мртвих јер је то обећање нашег васкрсења из мртвих. Али прослављање Његовог васкрсења нам не даје право да променимо Божји закон или Десет заповести записаних Божјим прстом на каменим плочама и нашим срцима.

- Први дан у седмици је Дан Господњи јер се Христос указао ученицима тога дана.

Не постоји никаква назнака да се Христово приказивање ученицима треба везивати са одређеним даном у седмици када се то догодило. Десет заповестинису промењене јер се Христос једноставно указао ученицима првог дана у седмици.

- Апостол Павле нам је дао пример проповедајући и ломећи хлеб првог дана у седмици (Дела 20,7).

Писмо заиста бележи да је апостол Павле проповедао и ломио хлеб у недељу, првог дана у седмици. Међутим, сигуран сам да је апостол проповедао свакога дана у седмици кад је посетио Троаду.

Одређени дан, споменут у Делима 20,7. није посебан јер је то први дан у седмици. Није посебан ни зато што је проповедао апостол Павле. Он је посебан јер је док је Павле проповедао, млади Евтих испао кроз прозор, умро и опет се подигао у живот.

Ово је једини пример да је Павле проповедао у први дан седмице у Троади. Шта ћемо са четири стиха у Делима где се наводи да је Павле проповедао у суботу (видите Дела 13,14; 16,13; 17,2. и 18,4)?

• Апостол Павле је у 1. Коринћанима 16,1.2. „наредио“ одвајање првог дана у седмици за богослужење.

У 1. Коринћанима 16,1.2. апостол Павле каже: А за скупљање прилога за свете, као што сам наредио галатијским црквама, тако поступајте и ви. Сваки први дан недеље свако од вас нека ставља код себе и скупља колико може, да не буде скупљање тек кад ја дођем.

Апостол Павле није успоставио нови дан за богослужење. У овим стиховима се не говори о богослужењу, већ о скупљању новчаних прилога. Посебан дар је требало одвајати на страну који је апостол Павле требало да однесе цркви у Јерусалиму као прилог верних из Коринта. Потпуно је погрешно становиште да је у овим стиховима Павле успоставио посебан дан богослужења.

Исто тако је погрешан закључак да су хришћани у Коринту тада имали богослужења у први дан седмице. Према Делима 18,4. Павле је сваке суботе расправљао у синагоги и убеђивао Јудеје и Грке.

Кроз књигу Дела апостолска, седмом дану у седмици је дат назив шабат. Било како било, првом дану у седмици није дат назив, нити је икада назван „Дан Господњи“. Иако је васкрсење био кључни елемент у Павловом учењу и проповедању, у Писму нигде немамо податак да је први дан у седмици успостављен као дан када се треба прослављати васкрсење.

Промена шабата на недељу

Потпуно је јасно да нема библијске основе за промену седмог дана стварања у светковање првог дана. У Библији не постоји ни једно место где је заповеђено држање првог дана седмице тј. недеље. То би захтевало промену четврте заповести, а Исус је рекао да није дошао да промени Закон.

Промена шабата у први дан седмице – недељу се није десила у време стварања канона Новог завета. У Делима апостолским, ми видимо да и хришћани и Јевреји имају заједничко богослужење у дан шабата (види Дела 18,4). Чак је и током Павловог времена расла тензија између Јевреја и хришћана јер је Исус изјавио да је Месија.

Током тог времена, јудаизам је уживао слободу вероисповедања у Римском свету. Хришћанство, као јудаистичка секта је имало исту слободу. Али, временом је велики део тензија између Рима и Јудаиста био створен револтом Јевреја чиме је с трона скинути Тит 70. године наше ере. Тензије и нетрпељивост је расла све док император Адријан није прогласио јудаизам незаконитом религијом заједно са држањем шабата 135. године наше ере.

Најочитији спољни начин да се Јевреји казне је било забрана држања шабата. С озбиром да су Јевреји били у сукобу с Римом, хришћани више нису желели да их везују за јудаизам и да страдају од римског прогонства. Ова забрана је учинила опасним окупљање у дан шабата јер је могло погрешно да се протумачи да су Јевреји.

Ова промена шабата на недељу је била постепена кроз читав низ година. Једно време, Црква је држала шабат као дан поста и богослужења, а недељу као дан празника. Незнабожачко прослављање бога Сунца недељом је такође имало свој утицај. Наиме, било је много лакше крити се иза незнабожачког светковања бога Сунца у недељу, него бити поистовећен са Јеврејима који су светковали шабат. Цар Константин је 321. године наше ере декретом прогласио недељу као дан одмора, што је одмах прихваћено од Римске цркве.

Ови разлози за промену шабата на недељу су дакле били историјске, социјалне и политичке природе, а никако библијске.

Питања за проучавање

1. Одговорите на тврдњу: „Субота је за Јевреје“.
2. Одговорите на тврду: „Исус је променио Суботу на Дан Господњи да се прославља првог дана у седмици“.
3. Одговорите на тврдњу: „Први дан у седмици је Дан Господњи јер ми тога дана прослављамо Његово васкрсење“.
4. Одговорите на тврдњу: „Први дан у седмици је Дан Господњи јер се Христос указао својим ученицима тога дана“.
5. Одговорите на тврдњу: „Апостол Павле је дао пример светковања недеље својим проповедањем и ломљењем хлеба првог дана у седмици у Делима 20,7.“
6. Одговорите на тврдњу: „Апостол Павле је наредио одвајање првог дана у седмици за богослужење у 1. Коринћанима 16,1.2.“
7. Дајте кратак опис историјских догађања који су довели до промене дана од одмора са седмог на први дан у седмици.

ПРИГОВОРИ О ШАБАТУ

У Павловим посланицама постоје три главна текста које неки хришћани наводе у жељи да докажу да се шабат не односи на хришћане данас.

Они верују да ови стихови показују да је шабат укинут. Ова три стиха налазимо у Колошанима 2,16; Римљанима 14,5. и Галатима 4,10.

У жељи да објаснимо ове стихове, морамо да се вратимо на Стари завет. Из Старог завета морамо да разумемо разлику између церемонијалног и моралног закона. Морамо такође да разумемо однос између недељних или седмичних шабата и посебних празника или церемонијалних шабата.

Два закона

У животу Израела, људи су били веома озбиљни када је у питању био Закон Божји. Они су користили реч „закон“ када су говорили о Десет Божјих заповести (морални закон), Тора (пет књига Мојсијевих) и цео Стари завет. Израелци су сматрали да се цело Писмо односи на њих, и то је све био „закон“.

Израелци нису правили разлике између закона, као што и већина људи данас не прави разлику између савезних и републичких закона и локалних прописа. Али да ли је Бог који је дао Закон правео разлике у законима? Одговор гласи ДА.

Пета књига Мојсијева 10,1-5.12.13. описује давање Закона. Из контекста и описа како је Закон дат, јасно је да се ради о моралном закону или Десет Божјих заповести. Текст нам говори о четири ствари о овом Закону.

1. Написан је на две камене плоче;
2. Бог га је написао својим прстом;
3. Закон је био смештен у Ковчег завета; и
4. Закон је дат ради добра читавог човечанства.

Други закон је описан у 5. Мојсијевој 31,24-26. Овај закон се сасвим јасно разликује од Десет Божјих заповести описаних у 10. поглављу 5. Мојсијева. Овај нам текст такође говори о четири ствари о закону:

1. Записан је у књизи;
2. Написао га је Мојсије;
3. Закон је био стављен поред Ковчега савеза; и
4. Закон је био дат као сведок против људи.

Требало би да буде потпуно јасно, чак и површном посматрачу да се ова два одељка односе на два различита закона. Ако се у 5. Мојсијевој 10 говори о Десет Божјих заповести, који је закон касније описан? У 5. Мојсијевој 31 описан је церемонијални закон.

Церемонијални закон са својим заповестима о приношењу животињских жртава је завршена и испуњена у Христовој смрти на Голготи. Овај се закон више не односи на хришћанске вернике данас.

Део церемонијалног закона је укључен у успоставању и регулисању празника и посебних светих дана који су се називали годишњи шабати. Ови посебни шабати нису били седмични шабати (одн. седми дан).

У већини случајева, ови посебни „Велики“ или „Годишњи“ шабати нису падале у седми дан. У 3. Мојсијевој 23,32. празник Дан Помирења је назван „шабатом“ мада није падао у седми дан седмице.

Седмични шабати су такође били покривени церемонијалним законом јер су тога дана биле приношене животиње на жртву као саставни део богослужења (видите 4. Мојсијевој 28,9.10). И на крају, шабат је био део церемонијалног закона јер је био део празника набројаних у 3. Мојсијевој 23. С тога је седмични шабат део церемонијалног закона али и део моралног закона. Седмични шабат је део церемонијалног закона јер је било део бројних Божјих празника. Он је такође и део церемонијалног закона јер су се тога дана приносиле жртве. Постојале су такође и шабати који су били део церемонијалног закона, али нису били седмични шабати.

Колошанима 2,14-16.

Апостол Павле се у другом поглављу Колошанима посланице сусрео са два лажна учења. Прво, Павле се сусрео са једним раним обликом гностицизма који се увукао у цркву у Колосима. То је било незнабожачко учење да све физичко одн. телесно садржи у себи лоше мисли и да особа тражи испуњење у мистичном искуству и слављењу анђела.

Друго, Павле се сусрео са лажним учењем оних који су инсистирали на стриктном придржавању церемонијалног закона и учењу старешина.

„На тај начин што је избрисао [Христос] обвезницу која је својим одредбама била против нас и уклонио је – приковавши је на крсту“ (Колошанима 2,14).

Морамо да се запитамо каква је то „обвезница“ одн. „писмо уредбе“ како је то превео Вук Стефановић Караџић која је „била против нас“ прикована на крст. Богослови предлажу неколико добрих одговора за тумачење овог текста. Прво, у овом тексту реч „писмо“ у литерарном преводу са новозаветног грчког би гласило „ручно писано – рукопис“. Друго, ово „писмо уредбе“ које је поништено је било „против нас“. Ми дакле тражимо ручно писано писмо које је било уперено против нас. Знамо да се то не односи на Десет Божјих заповести (морални закон) јер 5. Мојсијева 10,13. каже да је морални закон написан да би нам било добро.

Церемонијални закон је записао Мојсије (5. Мојсијева 31,24.) и био је смештен поред ковчега: Узмите ову књигу закона, и метните је поред ковчега завета Господа Бога својега, да буде онде сведок на вас (5. Мојсијева 31,26). Постоје снажни показатељи који указују да је Павле мислио на церемонијални закон када је говорио да је закон прикован на крсту.

Крстом је уклоњен и престао са важењем церемонијани закон. Зато се очекује да Нови завет учи да су престаали са важношћу и прописи који су се односили на приношење жртава, чистој и нечистој храни, празновање одређених празника и годишњих шабата итд. Али Апостол Павле у Колошанима 2,16. каже:

„Да вас, дакле, нико не осуђује за јело, или за пиће, или за какав празник, или младину, или суботу“.

Погледајтепажљивије прогресмислиу Колошанима 2,14-16. Прво, апостол Павле каже да је церемонијални закон прикован на крсту. А онда нас речима да вас, дакле уводи у закључак о уклањању церемонијалног закона. Укидање церемонијалног закона подразумева да више нисмо под судом овог закона.

У 16. стиху нам апостол Павле даје примере из прописа церемонијалног закона који више не важи. Он почиње с прописима о чистој и нечистој храни који припадају церемонијалном закону. Потом прелази на верске празнике и прославе младина који такође спадају у домен церемонијалног закона. Затим говори о шабатима (али годишњим – не седмичним), који су такође део церемонијалног закона (3. Мојсијева 23,32). Било би потпуно недоследно од апостола Павла да је након јасног примера церемонијалног закона одмах прешао на пример моралног закона. Шабати чије светковање не треба судити су церемонијални шабати и церемонијални аспект седмичних шабата.

Чињеница да су церемонијални шабати (не седмични шабати) и церемонијални аспект седмог дана као дана од одмора укинути, нема никаквог утицаја на захтеве моралног закона у погледу светковања шабата – седмог дана. Субота је установљена ради човека приликом стварања и записана је прстом Божјим на каменим плочама у Десет Божјих заповести. Ни најмањи делић овог моралног закона (Десет Божјих

заповести) у погледу шабата неће бити промењен док не прође небо и земља (Матеј 5,17.18).

Пример постојања два закона о истој ствари можемо да видимо и из нашег властитог правног система. Могуће је постојање републичког и савезног закона који се односе на исту материју као што су на пример кривични закон. Чињеница да републички закон може да се промени и ослободи кривца, не значи да особа која се терети није обухваћена и казном која је предвиђена савезним законом. На исти начин, Бог нам је дао два закона који се односе на седмични шабат. Церемонијални закон се односио на приношење жртава у дан шабата, а морални закон се бавио држањем, понашањем и другим стварима везаним за шабат. Укидањем церемонијалног закона у погледу приношења жртава у дан шабата није ништа изменило у погледу шабата у моралном закону.

Римљанима 14,5.6.

„Један разликује дан од дана, а други сматра да су сви дани једнаки; нека је само сваки потпуно уверен у своје мишљење. Ко полаже на изванредан дан, чини то Господу, а ко једе Господу на славу једе, јер Богу захваљује; и који не једе Господу за љубав не једе, те и он захваљује Богу“
(Римљанима 14,5.6).

Апостол Павле овде говори о церемонијалном закону. Он овде говори о двама стварима – посебним данима и питању хране. Суштина овог текста јесте

да људи не треба да суде по овим стварима на основу церемонијалног закона.

Уколико се овај текст односи на седмични шабат, тада би то захтевало промену Десет Божјих заповести. Четврта заповест нам каже да се требамо одмарати и држати седми дан – шабат светим. Павле нам не каже да је једна од Десет Божјих заповести опционална, у зависности како ми разумемо неке ствари. То би било као да кажемо да су прељуба и убиство дозвољене уколико су „у сагласности са властитим ставом и савешћу“.

Галатима 4,10.11.

„Пазите на дане, и месеце, и времена, и године. Бојим се за вас, да се за вас нисам узалуд трудио“
(Галатима 4,10.11).

Галати су незнабошци с веровањем у „основне принципе света“. Веровали су у основне духове света: ветру, воду, ватар итд. Ова веровања су укључивала и посвећена времена и места. Галати су били робови боговима који по природи то нису (Галатима 4,8). Ово се може односити на њихово веровање у основне духове који нису богови.

Насупрот томе, сада знају правога и живога Бога, или су с Њим упознати. Павле је почео да се плаши да су кренули уназад својим slabим и јадним принципима, и да ће се одвојити од живога Бога, и због тога их укорава.

Једна могућност је да су се окренули својим незнабожачким, основним духовима и силама. У том случају, они би светковали и држали дане, и месеце, и времена и године. Ово је било јасно у супротности са еванђељем које их је Павле учио кад је започео Цркву у Галацији.

Друга могућност је да се нису вратили на свој стари незнабожачки пут, већ да су са доласком Јудаиста почели да се придржавају Мојсијевог (церемонијалног) закона. За Павла, служење церемонијалном закону није било ништа боље од служења незнабожачким духовима. У овом случају, они би прослављали јеврејске празнике из церемонијалног закона, који су били у супротности с оним што је апостол Павле учио Цркву.

И с једним и с другим тумачењем, шабат као седми дан није долазио у питање. Шабат је део моралног закона – који је праведан, свет и добар.

Питања за проучавање

1. Испуни доњу табелу.

Два закона	5. Мојсијева 10	5. Мојсијева 31
На чему је написан?		
Ко га је написао?		
Где је смештен?		
Сврха закона?		
Који је то закон?		

2. Опиши како је шабат део церемоијалног, а како моралног закона. (Када је укинут церемонијални закон, шабат из моралног закона није промењен).

3. Шта је „обвезница“ или „писмо уредбе“ који се спомиње у Колошанима 2,14? Објасните.

4. О којим се шабатима говори у Колошанима 2,16? Објасните.

5. Шта апостол Павле каже „у погледу одређених дана као посебних“ у Римљанима 14,5.6? Какве то има везе са седмичним шабатом као седмим даном.

6. Који су то дани, и месеци, и времена и године који се спомињу у Галатима 4,10.11?

7. Како наше разумевање ова два закона утиче на наше разумевање шабата и како га требамо држати?

РАДОСНА ВЕСТ О ШАБАТУ

Баптисти седмог дана верују да је шабат важан Богу и људском роду. Ипак, верујемо да нас држање шабата не спасава.

Спасење долази благодаћу кроз веру

Уствари, ми нисмо спасени држањем ни једне од Десет Божјих заповести. Апостол Павле каже: „Јер делима закона нико се неће оправдати пред Њим; посредством закона долази само познање греха“ (Римљанима 3,20).

Баптисти седмог дана верују да су спасени јер „Бог је тако заволео свет да је свог јединородног Сина дао, да сваки – ко верује у Њега – не пропадне, него да има живот вечни“ (Јован 3,16). Исус Христос је дошао на земљу да умре и пролије своју крв на крсту Голготском да бисмо ми могли да будемо спасени. Они који верују у Господа и Спаситеља Исуса Христа, и предају Му свој живот, биће спасени.

Љубав је разлог за држање шабата

Иако нисмо спасени држањем шабата, ми светкујемо шабат јер волимо Бога. Исус је рекао: „Ако ме љубите, држаћете моје заповести“ (Јован 14,15). Љубав је

разлог зашто држимо шабат светим и придржавамо се Десет Божјих заповести. Ми светкујемо шабат зато јер верујемо Исусовим речима када нам каже субота је начињена ради човека. Верујемо да је шабат дат за благослов читавом човечанству. Шабат је заиста време које нам је поклоњено за наш лични однос са Богом.

Наша слобода у Христу

„Христос нас је ослободио на слободу“ (Галатима 5,1). Шабат је створен као дан слободе. Исус је желео да уклони све оно што је људе одвајало од личне заједнице са Њим. Ако нам Бог каже да држимо шабат светим као дан одмора, онда је Он тај који на себе преузима контролу над свим околностима које нас могу одвојити од држања Његових заповести. То је разлог зашто је Бог поставио свог Сина да буде Господар од суботе. Зато ми тога дана можемо да оставимо све своје послове, и своју потпуну пажњу посветимо Њему и усмеримо ка Њему.

У дан шабата смо ослобођени обавеза и рада, и ослобођени смо кривице што двадесет четири сата одмарамо и служимо. То би било могуће и било ког другог дана. Али, Бог је одредио баш седми дан у ту сврху и посветио га.

Само вером можемо да прихватимо Његове изворе и будемо слободни од световног рада у дан шабата. Ова вера може да буде грађена на личном односу који имамо са Сином Човечијим, који је Господ и од суботе. Бог обезбеђује све те изворе, ослобађајући нас од свакодневних послова и брига да бисмо могли Њему

да посветимо потпуну пажњу двадесет четири сата седмично.

Бог жели да му посветимо пажњу свакога дана. Али пошто Бог жели неподељену пажњу седмог дана у седмици – на шабат, Он нас ослобађа од световног рада. Бог све ово ради јер нас воли, и зна да нам је то потребно. А ми држимо Његов шабат светим проводећи време у заједници са Њим јер Га волимо.

Принципи држања шабата

Библија је надахнута Реч Божја. Писмо садржи надахнуте приче, расправе, песме, поезију, историју и пророчанства. У својој речи, Бог нам даје упуства за посвећен живот. Принципи Писма су универзални. То су основне истине или закони који се могу применити у свим културама и у сва времена.

Писмо такође садржи и божанску примену ових принципа. Њихова примена је одређена за одређену културу, место и време. Примена – иако је богонадахнута за те људе, место и време – не може се применити на друге људе, места и времена.

На пример, апостол Павле је четири пута заповедио својим читаоцима: „Поздравите један другога светим целивом“. Црква у Европи не следи ово упутство јер схватамо да на Блиском Истоку пољубац изражава приврженост родбини или пријатељима. Принципи који се налазе иза заповести показују приврженост једних другима (2. Коринћанма 6,12). У нашој култури, пољубац између чланова цркве не би био увек исправно протумачен.

Док гледамо заповести у погледу држања шабата, морамо давидимо принципе задржање одн. светковање седмог дана. Основни принцип држања шабата налазимо у четвртој заповести. Њена централна тачка је шабат који нас подсећа на стварање забележено у 1. Мојсијевој 2,1-3.

Принципи држања шабата проистекли из 4. заповести

- **Сети се дана од одмора.**

Морамо се сетити шабата како га не бисмо заборавили.

- **Држи шабат светим даном.**

Активности које обављамо у дан шабата се морају одвојити од активности које обављамо током осталих шест дана.

- **Шест дана ради.**

Бог је дао на самом почетку рад као благослов. Ми не можемо да уживамо у благословима шабата ако претходно нисмо радили.

- **Јер је седми дан одмор Господу Богу твоме.**

Шабат је време које требамо да посветимо Богу. То је време када требамо да остваримо ближу заједницу са нашим Небеским Оцем.

- **У дан шабата немој радити никаквог посла.**

Рад је предвиђен за осталих шест дана у седмици. Шабат је предвиђен за одмор. Централна тачка овог

принципа јесте да се активности из шест радних дана не смеју преносити на шабат као дан одмора. Активности у дан шабата се морају раздвојити од активности из осталих шест радних дана. Разлика у овим активностима јесте наш одмор.

- **Одмор у дан шабата се односи на чланове наше породице, оне које запошљавамо као и на оне за које смо одговорни.**

Ми морамо да обезбедимо одмор у дан шабата свима с којима смо у вези.

- **Требамо да држимо шабат јер је Бог држао шабат приликом стварања.**

Шабат је први пример који нам је Бог дао да следимо.

- **Шабат је благословљен и посвећен.**

Бог је посветио двадесет четири сата сваке седмице. Дан почиње са заласком сунца и завршава се са заласком сунца: би вече и би јутро дан... Посвећено време је благословено и одвојено од осталих шест дана, тако да можемо сву своју пажњу да посветимо само Богу.

Неки други принципи шабата

- **Шабат је створен у корист читавог човечанства.**

Субота је установљена ради човека, а не човек ради суботе (Марко 2,27).

- **Као Господар шабата, све ће нам бити пружено како бисмо могли да шабат држимо светим.**

Бог нам не даје заповести које је немогуће држати.

- **Добро је Суботом добро чинити.**

Писмо не бележи да је наш Господ и Спаситељ Исус Христос био неактиван у дан шабата. Он је обично служио онима који су били у потреби, проповедао, поучавао и чинио добро (Матеј 12,12).

- **Држање шабата не треба да буде суђено на основу посматрања.**

Фарисеји су увек осуђивали Исуса у вези са држањем шабата. Они нису могли да разумеју шта је Исус радио у дан шабата, јер су једино могли да виде оно што је радио. Они Га нису лично познавали, већ су Га осуђивали на основу њихових личних мерила, а не на основу принципа који се налазе у Писму (Јован 7,24).

- **Шабат је дат као угодно искуство а не терет.**

Шабат није створен као дан ограничења, забрана и досаде. Бог нам је дао шабат као дан радости и весеља (Исаија 58,13.14).

Бог је одредио ове и друге принципе држања шабата за наш благослов. Неке од старозаветних одредница за држање шабата – попут забране ложења ватре (2. Мојсијева 35,3), прикупљање дрва (4. Мојсијева 15,32) или ношење терета (Јеремија 17,21) – се могу односити као принципи у погледу рада током шабата. Изгледа да је добро дефинисати разлику између принципа и

примене док одређујемо које су активности у складу с Божјом вољом за овај посвећени дан.

Свако подневље, култура и генерација мора да начини савремену примену принципа држања шабата за свој народ, место и време. Црква је најбоље место где се треба разговарати о овој теми.

Питања за проучавање

1. С обзиром да смо спасени благодаћу кроз веру, могу ли они који крше или нападају шабат бити спасени?
2. Како реагујете када вас неко позове да идете у цркву суботом?
3. Шта је библијски принцип, а шта библијска примена?
4. Наведите неки пример из Писма за који верујете да је примена а не и принцип.
5. Погледајте још једном сваки од принципа о држању шабата. Размислите како се сваки од њих може применити у вашем животу и животу ваше цркве.
6. Које бисте принципе о држању шабата додали овој листи?

ПРЕГЛЕД

1. Субота је Божји дар човечанству. Држећи шабат ми можемо да посветимо Богу двадесет четири сата.

2. Шабат има своје порекло у стварању. Седмог дана стварања, Бог је благословио тај дан и посветио га одморивши се од дела стварања. Ово је шабат као седми дан учинило саставним делом стварања. Шабат је такође и јасан пример – први пример – који нам је Бог дао а који требамо да следимо (1. Мојсијева 2,2.3).

3. Бог је установио седмични сиклус са Децом Израела у пустињи давши им ману током шест радних дана и установивши седми дан као дан одмора – шабат (2. Мојсијева 16,22).

4. Након што је Бог успоставио шабат кроз давање мане, Он је дао шабату посебно и вечно значење кроз Десет Божјих заповести. Чак је и четврта заповест заснована на примеру Божјег одмора приликом стварања. Човеку је заповеђено да држи шабат светим, јер је то оно што је Бог учинио приликом стварања (2. Мојсијева 20,8-11).

5. Исус је прогласио себе за Господара шабата. Он је заједно са апостолом Павлом показао пример држања шабата. Попут крштења, ми имамо Божју заповест и пример у Христу и апостолима. У Писму не постоји никакав доказ да је заповест о шабату

промењена на први дан седмице. У ствари, та промена би захтевала промену Закона. Исус је рекао да Он није дошао да укине Закон или промени и најмању иоту из Закона (Матеј 5,17.18).

6. Јевреји су Божји сат који нам указују који дан је седми дан, дан од одмора. Јевреји широм света знају да је дан од одмора шабат а не недеља. Јевреји нису никада изгубили Божански циклус у пустињи, јер им је Он давао ману.

7. Бог жели да испуни Закон у животу верника. То значи да Бог сваком хришћанском вернику даје силу Духом Светим да држи Закон.

Стихови о Суботи

Јован 14,15. – Ако ме љубите, држаћете моје заповести. Ми не држимо Десет Божјих заповести да бисмо били спасени, већ зато што јесмо спасени и желимо да покажемо љубав коју имамо према Богу. Држање шабата није основа спасење, већ чин посвећености и љубави према Исусу Христу.

1. Мојсијева 2,1-3. – Након што је створио човека, Бог је створио шабат одмаривши се, благословивши и посветивши седми дан. Бог је показао свој први пример држећи суботу као седми дан.

2. Мојсијева 20,8. – Бог је заповедио читавом људском роду да седми дан – суботу или шабата држи светим

временом одмарајући се тога дана. Овај суботњи одмор је заснован на Божјем примеру приликом стварања.

Марко 2,27. – Исус је рекао да је шабат створен у корист човека. Затим је рекао да је Он Господар од суботе. Зашто би се Он прогласио Господарем од суботе уколико је планирао да је промени?

Лука 4,16. – Исус Христос је светковао суботу и Он је пример који требамо да следимо.

Дела 18,4. – И апостол Павле је држао суботу.

Матеј 24,15-21. – Исус је желео да се субота светкује све до Његовог повратка у слави.

ЗАКЉУЧАК

Ако одвратиш ногу своју од Суботе и да не чиниш што је теби драго на мој свети дан, и ако позовеш Суботу милином, сваки дан Господњи славнијим, и будеш га славио не идући својим путевима и не чинећи што је теби драго, ни говорећи речи, тада ћеш се веселити у Господу, и извешћу те на висине земаљске, и даћу ти да једеш наследство Јакова оца својега; јер уста Господња рекоше (Исаија 58,13.14).

